

A/S NORSKE SHELLS PENSJONSKASSE

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP FOR 2017

STYRETS ÅRSBERETNING 2017

Virksomheten og organiseringen

A/S Norske Shells Pensjonskasse ble etablert i 1969 av A/S Norske Shell. Pensjonskassens formål er å yte alderspensjon og uførepensjon til pensjonskassens medlemmer, etterlattepensjon til ektefelle, registrert partner og barn, samt ytelser til andre pensjonsberettigede (fripoliseinnehavere).

Pensjonskassen er opprettet som foretakspensjonsordning etter lov om foretakspensjon og lov om tjenstepensjon og kan således kun yte pensjoner av pensjonsgrunnlag begrenset oppad til 12G. Pensjonskassen er fra 2016 lukket for nye medlemmer. Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet. Pensjonskassens midler holdes atskilt fra selskapets midler og pensjonskassen hefter ikke for dets forpliktelser. Pensjonskassen har konsesjon til å drive virksomhet som pensjonskasse og er underlagt tilsyn av Finanstilsynet.

Pensjonskassen har forretningsadresse i Stavanger og har ingen ansatte. Administrasjon og daglig drift har i 2017 blitt ivaretatt av personer utleid av A/S Norske Shell og utgjør ca. to årsverk. Frem til 31.08.17 var Birthe Nylund Sundt daglig leder i pensjonskassen. Marianne Hauken var midlertidig daglig leder i tidsperioden 01.09.17 – 31.12.17. Eikos AS har levert aktuærtjenester og den løpende regnskapsføringen har i 2017 blitt ivaretatt av Gabler Triton AS. Årsregnskapet har blitt utarbeidet av BDO AS.

Fra 01.01.18 har pensjonskassens drift blitt flyttet til Eikos AS. Avtalen med Eikos AS omfatter daglig leder, medlemsadministrasjon, pensjonsutbetalinger, aktuar, porteføljeadministrasjon og regnskap. I forbindelse med at driften ble overført til Eikos AS ble Nils Poulsen utpekt av styret til å være daglig leder for pensjonskassen. Hanne Kirkenær Ellingsen overtok samtidig som ny ansvarshavende aktuar.

Knut Aker, Ernst & Young AS, har vært pensjonskassens eksterne revisor.

Styreforhold

Pensjonskassens styre består av fem medlemmer hvorav to er kvinner. Fire av medlemmene er utnevnt av selskapet, herunder en representant uten tilknytning til pensjonskassen eller foretaket. Ett medlem og tilhørende varamedlem er valgt blant ansatte og pensjonister.

Styret har i 2017 bestått av:

Valgt av selskapet:

Harald Børre Jacobsen (leder)
Torbjørn Emil Ebbel Tidemann
Bente Wirum Nordeide
Frank-Erling Celius (eksternt medlem)

Valgt av medlemmene:

Agnete Dedekam Stabel

Det har i 2017 vært avholdt åtte styremøter. Det er også avholdt seminar for styret. Daglig leder er ikke medlem av pensjonskassens styre. Styremedlemmer utnevnt av A/S Norske Shell mottar ingen godtgjørelse for sine styreverv i pensjonskassen. Ansattvalgt styremedlem mottar kr. 24 000 i årlig godtgjørelse, mens ansattvalgt vararepresentant mottar kr. 6 500. Eksternt styremedlem mottar kr. 48 000 i godtgjørelse.

Sentrale hendelser

Pensjonskassen har i 2017 hatt spesielt fokus på endringer i driftsmodellen og etablerte en prosjektgruppe for å vurdere «outsourcing» av pensjonskassens drift. Gjennom våren ble det etablert en anbudskonkurranse og pensjonskassen tok imot tilbud fra flere potensielle kandidater. Etter en samlet vurdering vedtok styret at driften av pensjonskassen skulle «outsources» til Eikos AS.

Finanstilsynet utarbeidet i 2016 et nytt forslag til bindende kapitalkrav. Forslaget ble i 2017 sendt til behandling i Finansdepartementet og pensjonskassen følger nøye med på utviklingen.

Nye regler for uførepensjon i private tjenstepensjonsordninger trådte i kraft per 01.01.16. Finanstilsynet gav arbeidsgiverforetakene frist på ett år til å tilpasse uføredekingene i pensjonsordningene til det nye regelverket. Pensjonskassen har derfor innført de nye reglene for uførepensjon med virkning fra 01.01.17. I 2017 ble det derfor utstedt fripoliser for allerede opptjent uførepensjon etter gamle regler pr 31.12.16. Alle aktive medlemmer er forsikret for uførhet med ettårige risikoprodukter i pensjonskassen fra 01.01.17. Fripolisebestanden har hatt en stor økning som følge av overgangen.

For å imøtekomme de styrkede solvenskravene, som myndighetene har foreslått å innføre for pensjonskasser på best mulig måte, vedtok pensjonskassens styre å sette ned grunnlagsrenten på fripolisene i 2017. Grunnlagsrenten på fripoliser ble satt ned til 3,5 % for all opptjening som tidligere hadde hatt en grunnlagsrente på 4 %. Det var 388 fripoliser som fikk nedskrevet grunnlagsrenten. Kostnaden knyttet til nedskrivningen var kr. 24,6 mill. kr og ble belastet egenkapitalen.

Medlems- og pensjonsforhold

Ved utgangen av 2017 hadde pensjonskassen 118 aktive medlemmer og 749 pensjonister. Det utbetales 487 alderspensjoner, 226 ektefellepensjoner, 35 uførepensjoner og 1 barnpensjon. I tillegg betaler kassen ut 123 alderspensjoner, 9 ektefellepensjoner, 42 uførepensjoner og 2 barnpensjoner fra fripolisebestanden. Pensjonskassen forvalter ved årets utgang 1 291 fripoliser.

I 2017 har premiereserven (etter overskuddsdeling) økt med kr. 54 mill. Den samlede premiereserven pr. årsskiftet var kr. 3 062 mill. Pensjonskassens premiefond var per 31.12.17 på kr. 74 mill.

Pensjonskassen har i løpet av 2017 utbetalt kr. 127 mill. i pensjoner. Pensjonistene fikk i 2017 en pensjonsøkning på 1,14 %. Premien for å dekke pensjonsreguleringen var på kr 17 mill. og har blitt belastet pensjonistenes overskuddsfond.

Kapitalforvaltning

Formålet med kapitalforvaltningen er å sørge for at pensjonskassens eiendeler investeres slik at medlemmene sikres sine avtalte pensjoner til enhver tid. Kapitalforvaltningen har som mål at pensjonskassen utnytter kapitalen optimalt innen akseptable rammer og har tilstrekkelig likviditet til å dekke sine antatte forpliktelser og utbetalinger. Dette innebærer å ivareta alle offentlige krav til kapitaldekning og optimalisere investeringsrisikoen i verdipapirporteføljen i forhold til antatte forpliktelser. Pensjonskassen søker over tid å optimalisere avkastningen i henhold til den investeringsrisikoen som er valgt.

Pensjonskassen har en felles forvaltning av kunde- og selskapskapitalen. Midlene forvaltes etter en vedtatt investeringsstrategi med klare rammer og fullmakter for hvilken risiko som skal kunne tas, og hvilke investeringer som er tillatt.

Strategien innebærer at kapitalen plasseres ut fra et langsiktig perspektiv og med moderat risiko. Investeringsstrategien og fullmaktsstrukturen gir etter styrets vurdering god kontroll med forvaltningen av pensjonskassens midler. Investeringsstrategien blir årlig vurdert av styret.

Ved utgangen av 2017 utgjør aksjefond 46,1 % og obligasjons- og rentefond 50,7 % av totalporteføljen, og 55,0 % av porteføljen var plassert i utlandet. Markedsrisiko i aksjeporteføljen består av kursrisiko og valutarisiko, og for obligasjonsporteføljen av renterisiko og kredittisiko. Utenlandske obligasjonsfond er tilnærmet kurssikret mot norske kroner. Pensjonskassen kan benytte finansielle derivater som for eksempel renteavtaler, swaps, FRAs og valutaterminer. Bruk av derivater skal ikke øke den totale risikoen i kassen.

Risikostyring

Pensjonskassens styre legger vesentlig vekt på løpende styring og oppfølging av risiko og risikostyring. Risikostyring finner sted både på delportefølje og på totalporteføljenivå. Risikostyring på forsikringsområdet er delt inn i biometrisk risiko (død, uførhet, overlevelse), katastroferisiko, avgangsrisiko og kostnadsrisiko. Forsikringsstrategien gir akseptable rammer for nivå på risikoresultat og administrasjonsresultat. Investeringsstrategien angir retningslinjer for kapitalforvaltningen, risikorammer, rapporteringsinnhold og hyppighet, samt fullmakter iht. utøvelse av investeringsstrategien. Administrasjonen vurderer forvaltningen løpende og forholder seg til både interne og lovpålagte risikorammer. Administrasjonen kan støtte seg til en rådgivende investeringskomité i dette arbeidet.

For å sikre pensjonskassen mot store utbetalinger i forbindelse med uventede katastrofehendelser som medfører at mange medlemmer omkommer eller blir uføre som følge av hendelsen, har pensjonskassen sikret porteføljen gjennom en katastrofereassuranseavtale.

Arbeidsmiljø

Det har ikke vært noe sykefravær på innleid personell i pensjonskassen. For Shell totalt var sykefraværet på 2,62 %. Pensjonskassen har et godt arbeidsmiljø og dens virksomhet er ikke av en slik art at den forurenser det ytre miljø.

Regnskap

Pensjonskassen har i 2017 hatt en bokført avkastning på 4,6 % (4,5 % i 2016). Verdijustert avkastning for både kollektiv- og selskapsporteføljen har i 2017 vært 10,4 % (5,9 % i 2016). Verdijustert avkastning viser den totale avkastningen, justert for endring i urealiserte kursreserver i porteføljen. Den bokførte og den verdijusterte avkastningen har blitt beregnet i henhold til «Forskrift om beregning av kapitalavkastning i livsforsikrings- og pensjonsforetak»

Forvaltningskapitalen har økt med kr. 369 mill., til kr. 5 127 mill. ved årets utgang. Kollektivporteføljen utgjør kr. 4 519 mill., mens selskapsporteføljen utgjør kr. 608 mill.

Pensjonskassen benytter samme aktiva allokering for selskapsporteføljen og kundeporteføljen. Ved utgangen av året har pensjonskassen allokert 46,1 % i norske og utenlandske aksjer, 50,7 % i norske og utenlandske obligasjoner og 3,2 % i pengemarkedet.

A/S Norske Shells Pensjonskasse hadde ved årets utgang egenkapital på kr. 619 mill., en økning på kr. 64 mill. fra 2016.

Årets brutto premie utgjør kr. 85 mill. som er en reduksjon på kr. 105 mill. fra 2016. Reduksjonen forklares i hovedsak av reduksjon i den aktive medlemsbestanden og lavere pensjonsregulering i 2017. Samlet premiereserve ved utgangen av året er på kr. 3 062 mill. som er en økning på kr. 54 mill. fra 2016. Tilleggsavsetningene har blitt redusert med kr. 1 mill. i 2017 til kr. 169 mill. Tilleggsavsetningen er tilstrekkelige til å dekke ca. 1,8 års garantert rente på forsikringskontraktene, porteføljene sett under ett. Premiefondet har blitt redusert med kr. 21 mill. i 2017.

Bufferkapitalen som målt ved stresstest I er ved årets utgang på 87 % uforandret sammenlignet med utgangen av 2016.

Bufferkapitalutnyttelsen rapporteres kvartalsvis til styret og halvårlig til Finanstilsynet, og er et av målene for risikostyring i pensjonskassen. Resultatene rapporteres hyppigere til styret når resultatene tilsier det.

Resultatdisponering og ansvarlig kapital

Pensjonskassens regnskap er gjort opp med et totalresultat på kr. 63,6 mill. som er disponert som følger: 3,4 mill. er overført risikoutjevningfondet og kr. 60,2 mill. er overført til egenkapitalen. Av disponering til EK er kr. 38,1 mill. relatert til urealiserte verdiendringer i selskapsporteføljen.

Fortsatt drift

Styret anser at grunnlag for fortsatt drift er til stede og årsregnskapet er avlagt under denne forutsetningen. Styret bekrefter at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lover og forskrifter og at dette gir et rett bilde av pensjonskassens økonomiske stilling pr. 31.12.2017. Videre er regnskapet utarbeidet i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge.

Stavanger 14.03.2018
Styret i A/S Norske Shells Pensjonskasse

Harald Børre Jacobsen
(Styrets leder)

Torbjørn Emil Ebbell Tidemann

Bente Wirum Nordeide

Frank-Erling Celius

Aghete Dedekam Stabel

Nils Poulsen
(Daglig leder)

A/S Norske Shells Pensjonskasse

RESULTATREGNSKAP (tall i 1 000)		31.12.2017	31.12.2016
	Note		
TEKNISK REGNSKAP			
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto	2	85 291	191 088
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier		-90	-105
Sum premieinntekter for egen regning		85 201	190 983
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3	26 016	35 808
2.4 Verdiendringer på investeringer	4	281 269	95 054
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	5	118 640	109 675
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		425 925	240 538
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner			
5.1.1 Brutto	6	-126 957	-123 279
5.1.2 - Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger		-91	0
Sum pensjoner		-127 048	-123 279
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve			
6.1.1 Til (fra) premiereserve, brutto	17	-31 439	-122 934
6.2 Endring i tilleggsavsetninger	17	709	-4 955
6.3 Endring i kursreguleringsfond	17	-281 269	-95 054
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond			
6.4.1 Endring i premiefond	17	-1 878	0
6.4.2 Endring i pensjonistenes overskuddsfond	17	-211	-1 500
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-314 088	-224 444
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet	17	-43 205	-39 077
8.2 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	17	-2 327	-3 293
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		-45 531	-42 370
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader		-8 241	-9 218
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader	7,25	-8 316	-6 935
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-16 557	-16 153
11. Resultat av teknisk regnskap		7 902	25 275
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	3	3 526	6 034
12.4 Verdiendringer på investeringer	4	38 117	12 147
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	5	16 078	14 015
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		57 720	32 196
14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1 Forvaltningskostnader		-1 117	-1 178
14.2 Andre kostnader		0	0
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen		-1 117	-1 178
15. Resultat av ikke-teknisk regnskap		56 603	31 018
16. Resultat før skattekostnad		64 505	56 294
17. Skattekostnader	9	-898	-338
18. Resultat før andre resultatkomponenter		63 607	55 956
19. Andre resultatkomponenter		0	0
20. Totalresultat		63 607	55 956
Avkastning til risikoutjevningssfond	17	-1 066	-1 163
Overført til risikoutjevningssfond	17	-2 327	0
Overført til annen opplyst egenkapital		-60 214	-54 793
Sum overføringer		-63 607	-55 956

A/S Norske Shells Pensjonskasse

BALANSE (tall i 1 000)	Note	31.12.2017	31.12.2016
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
2. Investeringer			
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	11,13	280 220	254 896
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	12,13	308 206	289 203
2.4.3 Utlån og fordringer		666	0
2.4.5 Andre finansielle eiendeler		0	12
Sum investeringer		589 092	544 111
3. Fordringer			
3.2 Andre fordringer	14	0	1 173
Sum fordringer		0	1 173
4. Andre eiendeler			
4.2 Kasse, bank	15	19 066	2 870
Sum andre eiendeler		19 066	2 870
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
5.2 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		26	0
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		26	0
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		608 183	548 154
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	11,13	2 082 115	1 961 623
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	12,13	2 290 056	2 225 636
6.4.3 Utlån og fordringer		4 947	0
6.4.5 Andre finansielle eiendeler		141 665	22 179
Sum investeringer i kollektivporteføljen		4 518 783	4 209 438
Sum eiendeler i kundeporteføljene		4 518 783	4 209 438
SUM EIENDELER		5 126 966	4 757 592

A/S Norske Shells Pensjonskasse

BALANSE (tall i 1 000)	Note	31.12.2017	31.12.2016
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
10. Innskutt egenkapital		240 000	240 000
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond	17	37 994	34 602
11.2 Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital		341 443	281 229
11.3 Annen opptjent egenkapital - ufordeltresultat		0	0
Sum opptjent egenkapital		379 438	315 831
12. Ansvarlig lånekapital			
12.2 Annen ansvarlig lånekapital	16	20 000	20 000
Sum ansvarlig lånekapital mv.		20 000	20 000
13. Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve	17	3 062 127	3 008 166
13.2 Tilleggsavsetninger	17	169 131	169 840
13.3 Kursreguleringsfond	17	1 157 598	876 328
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner	17,18	91 932	120 501
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser		4 480 789	4 174 836
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.2 Forpliktelser ved skatt			
15.2.1 Forpliktelser ved periodeskatt	9	496	0
15.3 Andre avsetninger for forpliktelser	19	3 355	3 216
Sum avsetninger for forpliktelser		3 851	3 216
16. Forpliktelser			
16.3 Andre forpliktelser	19	2 889	3 709
Sum forpliktelser		2 889	3 709
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		5 126 966	4 757 592

Stavanger 14.03.2018
Styret i A/S Norske Shells Pensjonskasse

Harald Børre Jacobsen
(Styrets leder)

Torbjørn Emil Ebbell Tidemann

Bente Wirum-Nordeide

Frank-Erling Celius

Agnete Dedekam Stabel

Nils Poulsen
(Daglig leder)

A/S Norske Shells Pensjonskasse

Oppstilling av endringer i egenkapital (tall i 1 000).

	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
		Risiko-utjevning-fond	Opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2015	240 000	33 439	226 436	259 875	499 875
Resultat før andre resultatkomp.			55 956	55 956	55 956
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			55 956	55 956	55 956
Endring i risikoutjevning-fond		1 163	-1 163	0	0
Sum disponeringer		1 163	54 793	55 956	55 956
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.2016	240 000	34 602	281 229	315 831	555 831
Resultat før andre resultatkomp.			63 607	63 607	63 607
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			63 607	63 607	63 607
Endring i risikoutjevning-fond		3 393	-3 393	0	0
Sum disponeringer		3 393	60 214	63 607	63 607
Endring i innskutt egenkapital					0
Egenkapital pr. 31.12.17	240 000	37 994	341 443	379 438	619 438

I annen opptjent egenkapital inngår urealiserte gevinster med TNOK 186 129. Tilsvarende beløp for 2016 var TNOK 148 013

A/S Norske Shells Pensjonskasse

KONTANTSTRØMOPPSTILLING (tall i tusen)	2017	2016
Innbetalle premier	30 627	190 696
Utbetalt gjenforsikring	-90	-105
Utbetale pensjoner	-123 576	-121 039
Utbetalinger ved utmelding	-1 499	0
Innbetalinger av renter	31 156	38 250
Innbetalinger av utbytte	0	2
Utbetaling av skatt	-402	-338
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-18 125	-18 417
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	-81 909	89 050
Realisert gevinst ved salg av investeringer	141 948	129 970
Realisert tap ved salg av investeringer	-7 230	-510
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp/salg av investeringer	88 573	-291 468
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	223 291	-162 007
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	0	0
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	141 382	-72 958
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	24 962	97 919
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	166 343	24 962

A/S Norske Shell Pensjonskasse

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET PER 31.12.2017

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Generelt

Regnskapet er satt opp i samsvar med god regnskapsskikk, regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak av 20. desember 2011 nr 1457, sist endret 12 desember 2016. For pensjonsforetak kommer regler i IFRS til anvendelse der dette fremgår av årsregnskapsforskriften. Noteopplysninger er utarbeidet etter årsregnskapsforskriftens kapittel 5.

Finansielle eiendeler

Pensjonsforetakets finansielle eiendeler er regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi skal grupperes i tre nivåer etter hvilken type informasjon som er benyttet i verdsettelsen: noterte priser, observerbare markedsdata fra aktive markeder og annet enn observerbare markedsdata.

Foretaket har ikke holde-til-forfall investeringer, som skal balanseføres til amortisert kost.

Finansielle derivater

Forvalterne av pensjonsforetakets verdipapirportefølje har mandat til å benytte en definert mengde ulike avledede finansielle instrumenter. Derivater er ofte en raskere og mer kostnadseffektiv måte å foreta ønskede endringer i porteføljesammensetningen enn ved kjøp og salg av underliggende papirer. Derivater gir også forvalter større fleksibilitet for å oppnå den ønskede risikoeksponeringsprofil i porteføljen. Det er egne risikorammer for både aksje- og rentederivater, og derivatposisjonene inkluderes i beregning og oppfølging av total eksponering for renter, aksjer og valuta. Finansielle derivater verdsettes etter markedsprinsippet, og urealiserte gevinster/tap inngår i kursreguleringsfondet. Kassen har for tiden ikke derivater.

Skattekostnad

Skattekostnad i regnskapet består av betalbar skatt, endring i utsatt skatt/skattefordel samt endringer fra tidligere år. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat og netto skattemessige formue. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattevirkninger av underskudd og fremførbare godtgjørelse knyttet til mottatt utbytte på norske aksjer. Netto utsatt skattefordel oppføres i balansen dersom det er sannsynlig at fordelene kan benyttes.

Tilordning av avkastning

Avkastning av forvaltede midler tilordnet kollektivporteføljen skal årlig fordeles mellom de kontrakter som omfattes. Fordelingen foretas etter forholdet mellom forsikringskapitalen som er knyttet til hver av kontraktene. Avkastning utover beregningsgrunnlaget for kontrakten og eventuell avsetning til tilleggsavsetninger, skal tilordnes kontrakten som overskudd på avkastningsresultatet.

Tilordnet risikoresultat

Risikoresultatet beregnes særskilt for hver gruppe av pensjonsordninger, dvs for den premiebetalende porteføljen og for fripolisene. Overskudd på risikoresultatet fordeles mellom de enkelte kontraktene i hver gruppe. Inntil halvparten av årets samlede overskudd på risikoresultatet kan etter foretakets bestemmelse avsettes til risikoutjevningfondet.

Premieinntekter og utbetalte pensjoner

Forsikringspremier og pensjoner inntekts-/kostnadsføres med de beløp som forfaller i året.

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie, tilflytete premiereserver og avgitt gjenforsikring. Utbetalte pensjoner omfatter alle pensjoner som i regnskapsperioden er betalt til medlemmene eller andre berettigede etter forsikringsavtalene.

Forsikringsmessige avsetninger

Forsikringsmessige avsetninger bygger på beregninger foretatt av aktuar. Beregningene baseres på gjeldende regelverk og pristariffer som pensjonskassen benytter.

Premiereserve

Premiereserven beregnes som nåverdien av opptjente pensjonsrettigheter pr.31.12.2017 i samsvar med gjeldende regelverk for pensjonskassen. For pensjonistene er premiereserven nåverdien av forventede gjenstående pensjonsutbetalinger. Ved beregningen benyttes pensjonskassens dødlighetsgrunnlag K2013 fastsatt av Finanstilsynet.

Administrasjonsreserve.

Administrasjonsreserven inngår i premiereserven.

For aktive og pensjonister i den premiebetalende porteføljen er administrasjonsreserven beregnet som et påslag på netto premiereserve på 3 %.

For fripoliser utstedt før 01.01.2016 er det avsatt en rentemargin på 0,3 % til administrasjonsreserve. For fripoliser utstedt etter 01.01.2016 benyttes rentemargin 0,5 %. Administrasjonsreserven utgjøres av reservedifferansen mellom beregnet premiereserve med rente tilsvarende grunnlagsrenten og grunnlagsrenten fratrukket rentemarginen. Grunnlagsrenten varierer fra 4 % til 2 % avhengig av tidsperioden fripolisen er opptjent. I tillegg er det avsatt et beløp i administrasjonsreserve tilsvarende kapitalverdien av et fast årlig beløp på kr 300 pr. forsikringskontrakt.

Tilleggsavsetninger

Tilleggsavsetningene kan anvendes til dekning av renteforpliktelsen i premiereserven, premiefondet og pensjonistenes overskuddsfond, men kan ikke benyttes til å dekke avkastning utover årets garantert rente.

Risikoutjevningfond

Risikoutjevningfondet er en lovbestemt avsetning som kan benyttes til å styrke avsetningen til premiereserve for risiko knyttet til person. Fondet er begrenset oppad etter reglene i forsikringsvirksomhetslovens § 3-22 og i forskrift til forsikringsvirksomhetsloven §5-7.

Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen, men ikke som ansvarlig kapital ved egenkapitalberegningen. Eiendeler som motsvarer risikoutjevningfondet skal inngå i kollektivporteføljen.

Premiefond

Midlene i premiefondet kan benyttes til å dekke fremtidige premier. Midlene kan også overføres til premiereserven til sikring av oppregulering av løpende pensjoner etter fastsatte regler.

Fond for regulering av pensjoner

Fond for regulering av pensjoner skal benyttes til oppregulering av løpende pensjoner etter fastsatte regler.

Overføring av reserver ved flytting

Ved overføring av reserver og fondsmidler til andre, beregnes beholdningen i henhold til gjeldende regler i lov om foretakspensjon og lov om forsikringsvirksomhet.

Fripoliser

Fripoliser oppstår når et medlem trer ut av en pensjonsavtale eller pensjonsavtalen opphører. Opptjente rettigheter på utmeldings- eller opphørstidspunktet videreføres i fripoliser. Fripolisene har en egen overskuddsmodell, der fripolisen skal tildeles minimum 80 % av renteresultatet. Minimum 50 % av et eventuelt overskudd på fripolisenes risikoresultat tildeles fripolisene.

A/S Norske Shell Pensjonskasse

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET PER 31.12.2017. Alle tall i 1000 NOK hvis intet annet er anført

Note 2 - Pensjonspremier

	2017	2016
Sum forfalt premie brutto	85 291	191 088
herav reguleringspremie	-	-
Innbetalt	30 627	188 065
Forfalt ikke betalt	-	-
For mye betalt	-	-
Belastet premiefond / tilført premiefond, årets premie	26 218	-27 975
Overført fra fond for regulering av pensjoner	26 042	28 837
Belastet risikofelleskapet, premiefritak	2 405	2 161
Sum forfalt premier, brutto	85 291	191 088

Note 3 - Renteinntekter og utbytte fra finansielle eiendeler

	2017	2016
Renteinntekter	147	262
Renteinntekter på kapitalforvaltningskonti	70	58
Renteinntekter på obligasjoner og sertifikater	29 324	41 521
Renteinntekter på derivater	-	-
Renteinntekter på pengemarkedsfond	-	-
Utbytte	-	2
Sum renteinntekter og utbytte fra finansielle eiendeler	29 542	41 842
Fordelt på:		
Kollektivporteføljen	26 016	35 808
Selskapsporteføljen	3 526	6 034
Sum begge porteføljer	29 542	41 842

Note 4 - Verdiendringer på investeringer.

	2017	2016
Urealiserte gevinster på aksjer	-	-
Urealiserte gevinster på aksjefond	260 993	65 031
Urealiserte gevinster på obligasjoner	58 393	42 170
Urealiserte gevinster på pengemarkedsfond	-	-
Urealiserte gevinster på derivater	-	-
Sum urealisert gevinst / tap på investeringer	319 386	107 201
Fordelt på:		
Kollektivporteføljen	281 269	95 054
Selskapsporteføljen	38 117	12 147
Sum begge porteføljer	319 386	107 201

Note 5 - Realisert gevinst og tap på investeringer

	2017	2016
Realisert gevinst på aksjer	-	-
Realisert gevinst på aksjefond	131 855	111 963
Realisert gevinst på obligasjoner	2 862	11 727
Realisert gevinst på pengemarkedsfond	-	-
Realisert gevinst på derivater	-	-
Sum realisert gevinst / tap på investeringer	134 718	123 690
Fordelt på:		
Kollektivporteføljen	118 640	109 675
Selskapsporteføljen	16 078	14 015
Sum begge porteføljer	134 718	123 690

Note 6 - Utbetalte pensjoner

	2017	2016
Alderspensjon	93 025	89 692
Uførepensjon	7 191	7 429
Pensjon til etterlatte	24 336	23 996
Premiefritak for uføre, tilført risikofelleskapet	2 405	2 161
Sum utbetalte pensjoner	126 957	123 279

Note 7 – Revisjonshonorar

	2017	2016
Lovpålagt revisjon	186	194
Andre attestasjonstjenester	-	18
Skatterådgivning	-	-
Sum	186	212

Note 8 – Resultatanalyse

Tall i 1000 kr	Premie- betalende	Fripoliser	Sum
Avkastningsresultat	22 078	27 741	49 819
Risikoresultat	5 821	2 198	8 019
Administrasjonsresultat	2 655		2 655
Rentegarantipremie	19 490		19 490
Sum	50 044	29 939	79 983

Disponeringer

til/(fra) tilleggsavsetninger			-
til premiereserve	-461	-24 061	-24 522
til premiefond	-4 605		-4 605
til pensjonistenes overskuddsfond	-18 404		-18 404
Sum	-23 470	-24 061	-47 531

Til premiereserve, nedskrivning av grunnlagsrente*		-24 550	-24 550
--	--	---------	---------

Resultat av teknisk regnskap etter disponeringer	26 574	-18 672	7 902
---	---------------	----------------	--------------

Teknisk resultat fra regnskap			7 902
-------------------------------	--	--	-------

Ikke-teknisk resultat			56 603
-----------------------	--	--	--------

Resultat før skatt			64 505
---------------------------	--	--	---------------

Skattekostnad			-898
---------------	--	--	------

Totalresultat			63 607
----------------------	--	--	---------------

Disponeringer til/fra risikoutjevningfond			-3 393
---	--	--	--------

Disponeringer til/fra egenkapital			-60 214
-----------------------------------	--	--	---------

* benyttet egenkapital til nedskrivning av grunnlagsrente

Risikoresultat

Tall i 1000 kr	Premie- betalende	Fripoliser	Sum
Dødsrisiko	5 016	1 471	6 488
Overlevelsesrisiko	331	-3 996	-3 664
Uførisiko	564	4 723	5 287
Reassuranse	-90		-90
Sum	5 821	2 198	8 020

Note 9 - Skattekostnad

Tall i 1000 kr	2017	2016
Resultat før skattekostnad	64 505	55 955
+/- Permanente forskjeller	-15 666	-55 955
+/- Tilbakeføring av urealiserte gevinster /tap	-38 117	-
+/- Endring i midlertidige forskjeller	-284 662	-
- Fremførbart underskudd	273 940	-
Årets skattegrunnlag	-	-
Skattesats	24 %	25 %
Skatt		
+/- Kildeskatt	-	-
+/- Godtgjørelse norsk aksjeutbytte	-	-
Formuesskatt	496	-
Betalbar skatt	496	-
Skattekorreksjoner tidligere år	402	338
Årets skattekostnad	898	338

Note 10- Utsatt skattefordel og utsatt skatt

Tall i 1000 kr	2017		2016		Netto endring
	Skatte- økende	Skatte- reduserende	Skatte- økende	Skatte- reduserende	
Midlertidige forskjeller					
Risikoutjevsningsfond	37 994	-	34 602	-	-3 393
Omløpsmidler	1 157 598	-	876 328	-	-281 269
Sum midlertidige forskjeller	1 195 592	-	910 930	-	-284 662
Fremførbart underskudd	0	1 391 453	1 117 513	1 117 513	273 940
Utligning	-1 195 592	-1 195 592	-910 930	-910 930	-
Netto midlertidige forskjeller	-	195 862	-	206 583	-10 722
Fører ikke utsatt skatt/skattefordel	-	-	-	-	-
Grunnlag balanseføring	-	-	-	-	-
Skattesats	23 %	23 %	24 %	24 %	24 %
Utsatt skatt/skattefordel	-	-	-	-	-
Begrensning i utsatt skattefordel	-	-	-	-	-
Endring utsatt skatt	-	-	-	-	-

Note 11 - Aksjer og andeler

Aksjefond	Antall	Kostpris	Markeds- verdi	Urealisert- verdi
Danske Invest Norge II	35 399	278 173	413 699	135 526
Danske Invest Norske Aksjer Inst II	149 886	274 759	414 232	139 473
Sum norske aksjefond		552 932	827 931	274 999
BlackRock Developed World Index	2 089 666	140 072	386 994	246 922
BlackRock Emerging Markets Index	364 050	26 968	51 654	24 686
BlackRock Emerging Markets Index , Sub-Fund USD	583 438	45 663	82 782	37 118
BlackRock Europe ex. UK Index Selection	397 262	53 101	104 838	51 737
BlackRock North American Index	1 556 194	179 739	386 575	206 836
BlackRock Pacific Rim Index Selection	60 341	14 293	27 554	13 261
BlackRock Japan Index Selection	443 804	31 909	55 138	23 229
BlackRock United Kingdom Index Selection	83 968	22 682	40 825	18 143
BlackRock Emerging Markets Index Euro	37 772	24 551	41 704	17 152
BlackRock World Index Euro	242 955	209 781	356 341	146 560
Sum utenlandske aksjefond		748 761	1 534 404	785 643
Sum aksjer og andeler		1 301 693	2 362 335	1 060 641

Kollektivporteføljens andel av markedsverdi	2 082 115
Selskapsporteføljens andel av markedsverdi	280 220
Sum markedsverdi	2 362 335

Aksjeporteføljen er plassert i verdipapirer med antatt god likviditet. Risikoen styres blant annet ved bruk av brede referanseindekser for forvaltningen, og ved bruk av flere ulike forvaltere.

Note 12 - Obligasjoner, obligasjonsfond og rentefond

Obligasjoner og obligasjonsfond	Obligasjoner		
	Anskaffels- es-kost	Markeds- verdi	Urealisert verdi
Debitorkategori			
Offentlig sektor	302 592	301 703	-889
Finansinstitusjoner	707 321	712 254	4 933
Finansinstitusjoner - særskilt sikre	287 818	287 759	-59
Påløpte renter		11 386	
Sum	1 297 731	1 313 102	3 986
Pålydende verdi		1 283 500	
Modifisert durasjon		2,56	
Gjennomsnittlig effektiv rente		1,69	
Sum obligasjoner		1 313 102	
* Virkelig verdi inkluderer OIF			
Norske obligasjonsfond	-	-	-
Utenlandske obligasjonsfond	1 005 694	1 284 795	279 101
Sum obligasjonsfond	1 005 694	1 284 795	279 101
Sum obligasjoner og obligasjonsfond	2 303 425	2 597 898	283 087

* Virkelig verdi inkluderer opptjent, ikke forfalte renter

Rentefond	Antall	Kostpris	Markedsverdi	realisert verdi
DNB Likviditet 20 (V)	36	366	364	-1
Sum rentefond		366	364	-1

Kollektivporteføljens andel av markedsverdi	2 290 056
Selskapsporteføljens andel av markedsverdi	308 206
Sum markedsverdi	2 598 262

Note 13 – Virkelig verdi hierarki

Pensjonskassen klassifiserer virkelig verdi målinger ved å bruke et virkelig verdi hierarki som reflekterer signifikansen av grunnlaget/kilder som brukes i utarbeidelsen av målingene. Virkelig verdi hierarkiet har følgende nivåer:

Nivå 1: grunnlag for virkelig verdi måling er noterte priser (ujusterte) i aktive/likvide markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

Nivå 2: grunnlag for virkelig verdi måling er annet enn noterte priser inkludert i Nivå 1 som er observerbare for eiendelen eller forpliktelsen, enten direkte (dvs. som priser) eller indirekte (dvs. utledet fra priser).

Nivå 3: grunnlag for virkelig verdi måling for eiendelen eller forpliktelsen som ikke er basert på observerbare markedsdata (ikke observerbar kilde).

Beløp i 1000 kr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	2017
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet				
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	-	2 362 335	-	2 362 335
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	1 313 467	1 284 795	-	2 598 262
Finansielle derivater	-	-	-	-
Sum	1 313 467	3 647 130	-	4 960 597

Note 14 - Andre fordringer

	2017	2016
Fordringer AS Norske Shell	-	976
Øvrige fordringer	-	197
Sum	-	1 173

Note 15 – Sperrrede midler

I stedet for skattetrekkskonto er det innhentet betalingsgaranti for skatt.

Note 16 – Ansvarlig lån

Pensjonskassen har et ansvarlig lån på kr. 20 mill utstedt av A/S Norske Shell 10.04.2013. Lånet løper i 10 år. Det betales ikke renter på lånet.

Note 17 – Endringer i forsikringsforpliktelser

	Premie- reserve	Premiefond	Tilleggs- avsetning	Kurs regulerings- fond	Fond for regulering av pensjoner mv	Totalt	Risiko- utjevning- fond
Inngående balanse	3 008 166	94 670	169 840	876 328	25 831	4 174 836	34 602
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser							
2.1 Netto resultatførte avsetninger	31 439	1 878	-709	281 269	211	314 088	1 066
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet	22 193	4 205	-	-	16 807	43 205	-
2.3 Risikoresultat tilordnetforsikringskontraktene	330	400	-	-	1 597	2 327	2 327
2.4 Annen tilordning av overskudd	-	-	-	-	-	-	-
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre res.komp.	-	-	-	-	-	-	-
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	53 961	6 483	-709	281 269	18 615	359 620	3 393
3 Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelsene							
3.1 Overføringer mellom fond	-	26 042	-	-	-26 042	0	-
3.2 Overføringer til/fra selskapet	-	-53 667	-	-	-	-53 667	-
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	-	-27 625	-	-	-26 042	-53 667	-
Utgående balanse	3 062 127	73 528	169 131	1 157 598	18 404	4 480 788	37 995

Forsikringsforpliktelser pr. delbransje	Kollektiv bestand	Fripolis	Sum
Premiereserve m.v.	1 541 672	1 520 456	3 062 127
Premiefond	73 528	-	73 528
Tilleggsavsetning	98 510	70 621	169 131
Fond for regulering av pensjoner	18 404	-	18 404
Sum	1 732 114	1 591 077	3 323 191

Grunnlagsrenten på fripolisene har blitt satt ned til 3,5% for all opptjening som tidligere hadde en opptjening på 4%. Kostnaden knyttet til nedskrivningen var 24,6 millioner og ble belastet egenkapitalen.

Tilstrekkelighetstest

Nytt dødelighetsgrunnlag ("K2013") er fullt finansiert.

For øvrig vurderer aktuar grunnlaget for de forsikringsmessige avsetningene som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lov og forskrifter.

Note 18 - Premiefond

Tall i 1000 kr.	2017	2016	2015	2014	2013
Premiefond pr. 01.01	94 670	57 862	17 816	831	61 455
Endring i perioden:					
Overført til premiefond	26 041	188 065	20 387	85	2 396
Overført til dekning av premie	-82 886	-160 090	-2 147	-	-64 089
Overført andel overskudd	34 502	7 571	21 288	16 869	-
Garantert rente	1 200	1 262	518	31	1 069
Premiefond pr. 31.12.	73 528	94 670	57 862	17 816	831

Premiefondets størrelse i forhold til årlig premie

	Totalt 2017	Totalt 2016
Premiefond pr. 31.12	73 528	94 670
Årets premie	85 291	191 088
Premiefondets størrelse i forhold til årets premie	86,2 %	49,5 %

Note 19 - Andre forpliktelser

	2017	2016
Forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift	3 355	3 216
Leverandørgjeld	-	-
Kortsiktig gjeld	2 889	3 709
Sum	6 244	6 925

Note 20 - Bestand, antall medlemmer.

	Kollektiv bestand	Fripoliser	Sum
Antall aktive medlemmer (ekskl. Uføre)	118	-	118
Ikke under utbetaling	-	1 115	1 115
Antall pensjonister	749	176	925
herav uførepensjonister	35	42	77
herav alderspensjonister	487	123	610
herav ektefellepensjonister	226	9	235
herav barnepensjoner	1	2	3
Sum	867	1 291	2 158

Note 21 - Reassurans

Pensjonskassen har inngått avtale med Arch Reinsurance, med rating A+, om katastrofedekning. Avtalen løper fra på ettårlig basis, til 30.06.2018. Reassurandørens kapasitet er kr 30 mill. og pensjonskassens egenandel er kr 50 mill.

Note 22 - Kapitalavkastning

	2017	2016	2015	2014	2013
Kollektivporteføljen - Kapitalavkastning ¹⁾	4,6 %	4,5 %	5,0 %	5,0 %	4,9 %
Kollektivporteføljen - Verdjustert kapitalavkastning ²⁾	10,4 %	5,9 %	6,4 %	13,7 %	13,2 %
Selskapsporteføljen - Verdjustert Kapitalavkastning ²⁾	10,4 %	5,9 %	6,4 %	13,7 %	13,2 %

Gjennomsnittlig grunnlagsrente (garantert avkastning) er 3,08% pr. 31.12.2017

¹⁾ Avkastning målt etter modifisert Dietz som baserer seg på måling av kontantstrømmer og endringer i markedsverdiene i løpet av en periode

²⁾ Verdjustert kapitalavkastningsrente angir den beregnede avkastning på forvaltningskapital basert på årets finansinntekter før årtes avsetning til eller overføring fra kursreguleringsfond.

Note 23 - Solvensmargin**Solvensmargin kapital og solvensmargin krav**

Beløp i 1.000 kroner	2017	2016
Netto ansvarlig kapital	415 313	393 216
Tilleggsavsetninger (50%)	84 566	84 920
Risikoutjevningfond (50%)	18 997	17 301
Solvensmargin kapital	518 876	495 437
Solvensmargin krav	131 866	134 701
Kapital i prosent av krav	393,5 %	367,8 %

Netto ansvarlig kapital:	2017	2016
Innskutt egenkapital	240 000	240 000
Oppjønt egenkapital	341 443	281 229
Fradrag urealiserte gevinster selskapsportefølje	-186 130	-148 013
Ansvarlig lånekapital som medregnes	20 000	20 000
Sum netto ansvarlig kapital	415 313	393 216

Etter regelen om beregning av ansvarligkapital medregnes ikke risikoutjevningfondet selv om dette inngår i den regnskapsmessige egenkapitalen

Note 24 - Finansiell risiko

Pensjonskassen har satt ut forvaltningen av investeringsporteføljen til 4 forvaltere. Forvaltningsmandatet gir retningslinjer for allokering til finansielle instrumenter og eksponering i forhold til benchmark. I tillegg til benchmark er det definert grenseverdier rundt benchmark for å ha rom for markedsbevegelser, samt å kunne gjøre tilpasninger i porteføljen over tid i markedet da forvalterne søker å unngå å gjøre tilpasninger i porteføljen som er ugunstige forhold til markedsbetingelsene. Administrasjon i Pensjonskassen mottar finansrapporter fra forvaltningen på månedlig basis, og styret informeres løpende. Finansrapporteringen til ledelsen og styret inneholder beholdningsoversikt og avkastning for de forskjellige finansielle klassene. I tillegg utføres det som minimum hvert kvartal stresstester hvor nivå på bufferkapital i forhold til en definert stresstest og underliggende kapitalkrav måles. Dette er også inkludert i rapporteringen til ledelse og styret.

Kreditt risiko

Kreditt risiko er risikoen for at Pensjonskassen blir påført tap dersom en motpart ikke oppfylder sine finansielle forpliktelser. Kreditt risiko for Pensjonskassen oppstår som følge av obligasjonsinvesteringer og valutasikringskontrakter. Pensjonskassens kreditt risiko styres ut fra interne mandater som gir rammer for eksponering både i størrelse og mot utsteder. Pensjonskassen håndterer kreditt risiko gjennom oppfølging av investeringsmandatet hvor det er definert grenser for eksponering. Risikoeksponeringen måles og vurderes månedlig. Kreditt risiko reduseres gjennom diversifisering, god kredittverdighet hos motparten og begrensninger i forhold til aggregert kreditt eksponering mot hver enkelt motpart.

Likviditetsrisiko.

Likviditetsrisikoen er risikoen for ikke å kunne møte sine økonomiske og finansielle forpliktelser til avtalt tid. Risikoeksponering mot likviditet oppstår som følge investeringer som er vanskelig omsettelige i markedet, enten på grunn av lav etterspørsel eller lav pris, eller at

markedsforholdene ikke tilsier realisasjon. Pensjonskassen har likviditetsrisiko relatert til å kunne møte pensjonsutbetalinger med midler fra den forvaltede kapitalen. Likviditetsrisikoen i pensjonskassen vurderes som lav da pensjonskassen til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene anses å være tilstrekkelig likvide. Pensjonskassen har i tråd med gjeldende forskrifter utarbeidet en likviditetsstrategi. Pr. 31.12.2017 hadde pensjonskassen 161 millioner kroner i banksinnskudd samt 828,0 millioner i norske omløpsmidler (aksjer). Utbetalingen av pensjoner utgjorde 124,6 millioner i 2017

Markedsrisiko.

Markedsrisiko er risikoen for at verdier på finansielle eiendeler reduseres som følge av uventet og ugunstig markedsbevegelse i renter og valutakurser. Pensjonskassen måler markedsrisiko ved kvartalsvis stresstester. Resultat av stresstesten inngår i kvartalsvis rapportering til styret. Dette gir pensjonskassen informasjon i forhold til egenkapitaldekning. Pensjonskassen er eksponert, gjennom sine plasseringer, for plasseringer, for risiko knyttet til endringer i så vel renten som kursnedgang på norske og utenlandske børser. Pensjonskassen gjennomfører jevnlig stresstester som definert av Finanstilsynet. En stresstest foreatt ved utgangen av 2017, basert på de aktuelle markedsverdiene på dette tidspunkt, gir utslagene som skissert nedenfor:

Markeds- og motpartsrisiko som inngår i Finanstilsytes stresstest I

Tall i mill.kr.	2017	2016
Renterisiko	220,9	214,6
Aksjerisiko	965,5	840,8
Eiendomsrisiko	-	-
Valutarisiko	438,8	83,5
Spreadrisiko	152,2	137,3
Konsentrasjonsrisiko	-	-
Korrelasjonseffekt	-378,2	-175,4
Sum markedsrisiko	1 399,3	1 100,7

Motpartsrisiko 2,16 0,61

Note 25 - Godtgjørelse og lignende til ledende ansatte og tillitsvalgte.

Pensjonskassen har ingen fast ansatte. Daglig leder er ansatt hos A/S Norske Shell som fakturerer pensjonskassen for tjenestene.

Godtgjørelse til styret fordeler seg som følger. (Tall i hele kroner)

Frank Erling Cellius	Eksternt styremedlem	48 000
Agnete Dedekam Stabel	Ansattvalgt styremedlem	24 000
Frank Stensland	Varamedlem	6 500
Totalt		78 500

Ingen av styrets medlemmer eller daglig leder har lån, forskuddsbetallinger eller sikkerhetsstillelser i pensjonskassen.

Det er kun ansattrepresentanter og eksterne styremedlemmer som mottar styrehonorar.

I tillegg har Per Skau mottatt kr. 20.000,- som medlem av investeringskomiteen.

Note 26 - Nærstående parter.

Pensjonskassen har ingen ansatte og kjøper administrative tjenester fra A/S Norske Shell. Totalt kostnadsført beløp for disse tjenestene er kr. 4 464 714 inklusive merverdiavgift. Av dette beløpet utgjør kr. 2.107.992 kostnader for Daglig leder.

Pensjonskassen kjøper også tjenester for utbetaling av pensjoner fra A/S Norske Shell og kostnaden for dette utgjør i 2017 kr. 472.450,- inkl. merverdiavgift.

Påløpte, ikke betalte administrative tjenester fra AS Norske Shell utgjør kr. 1.433.635,- pr. 31.12.2017.

A/S Norske Shell har i 2017 innbetalt kr. 30.626.821,- i pensjonspremie.

Note 27 - Beskrivelse av pensjonsordningen.

Pensjonskassen forvalter de ytelsesbaserte pensjonsordningene for AS Norske Shell.

Full alderspensjonsytelse er på 66 % av sluttlønn, fratrukket beregnet folketrygd. Ektefellepensjon er på 69 % av alderspensjonen, barnepensjon er 60 % av alderspensjon.

Arbeidstakeme betaler ikke tilskudd til pensjonsordningen.

Den 01.01.2016 ble pensjonskassen lukket. Aktive medlemmer med mer enn 15 år til pensjonsalder fikk fripolise på alle sine opptjente rettigheter, og videre pensjonsopptjening på innskuddsordning. Den 01.01.2017 ble uførepensjonsordningen endret i tråd med endring i lovverket, og er nå en risikordning. Samtlige medlemmer fikk da en fripolise på sine opptjente uførerettigheter.

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i A/S Norske Shells Pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for A/S Norske Shells Pensjonskasse som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av pensjonskassen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i pensjonskassens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle pensjonskassen eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Oslo, 15. mars 2018
ERNST & YOUNG AS

Knut Aker
statsautorisert revisor